

# doops gezind plus

Kwetsbaar

december 2020 + januari 2021

- 
- 2 om te beginnen  
3 vanuit de stilte  
4-6 overdenking  
Zo is het goed  
7 open ruimte  
Allemaal kwetsbaar  
8 zegenrijk

Algemene Doopsgezinde Sociëteit | foto Renata Barnhard

## VOORAF

Machteld Stam

Dolblij was ze met de geboorte van hun zoon. Al zou ze even blij zijn geweest zijn als het een meisje was geweest. En ook al wist ze dat ieder mens-kind in het leven butsen en scheuren oploopt, toch hoopte ze – zoals iedere ouder voor zijn kind wenst – dat hun zoontje als een gezond en zorgeloos kind zou opgroeien.

Gezond was hun zoontje wel, zorgeloos niet, zeker toen de pubertijd zich aandiende. Ondanks hun liefde en aandacht konden ze daar geen vat op krijgen.

Tot op een dag een brief voor hen klaarlag. Zijn handschrift herkenden ze onmiddellijk. Hun

inmiddels bijna volwassen zoon schreef dat hij niet alleen figuurlijk, maar ook letterlijk niet lekker in zijn vel zat. Meteen werd alles duidelijk. Als kind kon hij uren met Barbies spelen, en dat bordje met een danseres dat eigenlijk voor zijn zusje was, verkoos hij altijd boven zijn eigen piratenbord.

Ondanks de opluchting dat het hoge woord eruit was en ondanks de volledige acceptatie van zijn wens, voelde ze ook weemoed. Ze begreep dat ze afscheid moest nemen van het kind dat ze als een zoontje ter wereld had gebracht, maar zich nooit een jongen had gevoeld.

## MUZIEK

Kalle Brüsewitz

## krunk



In zijn ogen – als ze al open zijn – lees ik dezelfde ellende als ik zie in de puinhopen om hem heen. De stoel waar hij op zit en het instrument in zijn handen zijn de enige dingen die nog overeind staan.

In een kapotgeschoten kerk zit een man met zijn cello. Hij speelt het stuk *Krunk*, waar alle pijn van een volk in vastligt. De kerk staat in Şuşa in Nagorno Karabach en is een paar dagen daarvoor gebombardeerd door Azerbeidzjan. Hij is kind van een land dat niet bestaat. Hij is Armeen, maar woont in Azerbeidzjan.

Sevak Avanesyan is een wereldberoemd cellist, maar ook een kind van Nagorno Karabach. Het land dat hem riep toen het eind september aangevallen werd. Wat kun je doen. Je hebt alleen je cello. Dan maar spelen tussen de rokende resten van wat je lief is. Kwetsbaar, maar krachtiger dan wat dan ook.

*Krunk*, Sevak Avanesyan, uitgevoerd in de onlangs gebombardeerde kathedraal van Şuşa, te bekijken op YouTube

## COLOFON

*Doopsgezind Plus* is een liturgische, pastorale uitgave van de Algemene Doopsgezinde Sociëteit.

*Doopsgezind Plus* verschijnt zes keer per jaar, in het hart van het magazine *Doopsgezind NL*.

**Redactie** Kalle Brüsewitz, Marijke van Duin, Ruud Mulder, Jeannette den Ouden, Machteld Stam & Machteld van Woerden

**Ontwerp & opmaak** Susan de Loor, Kantoordeloor Haarlem

**Druk** GBU printmedia

**Oplage** 5.425

**Papier** G-Print 115 grams, Papyrus, FSC-gecertificeerd

**Contact redactie**  
Singel 454 | 1017 AW Amsterdam  
T 020 623 09 14 | [dn@doopsgezind.nl](mailto:dn@doopsgezind.nl)  
[www.doopsgezind.nl](http://www.doopsgezind.nl)

© ADS 2020

foto Hanna Xu

## een kwetsbaar leven

weerloos en naakt  
ter wereld gekomen  
klein mensje  
dat alles nog leren moet

zacht aangeraakt worden  
bij de hand genomen  
een lach vol vertrouwen  
het is een begin

de eerste kwetsuur  
de schrik om het zelf  
dat onbeschermd lijkt  
om wat er dreigt

groei is soms pijnlijk  
het onderscheid leren  
wat doet mij goed  
en wat kwetst een ander

rijpen der jaren  
doet meer begrijpen  
kwetsbaar zijn blijft er  
maar eindigt als kracht



# Zo is het goed

Vraag een mens naar de boodschap van de bijbel, en de een zegt 'liefde' en de ander 'strijd'.

**B**eiden hebben gelijk, maar er is nog een derde woord: kwetsbaarheid. Want liefde staat aan het begin en aan het einde, en strijd is nodig om de muren af te breken die we rond de liefde hebben opgetrokken. Kwetsbaar zijn we als we beseffen dat die muren te hoog en wijzelf te klein zijn om op eigen kracht de liefde te bevrijden.

**We lezen het in de bijbel. Adam en Eva, symbool** voor alle mensen, leven als onbevungen kinderen in hun paradijs. Net als kleine kinderen hebben ze nog geen weet van goed en kwaad. Ze zijn zich niet eens bewust van zichzelf! Ze leven, spelen, eten. Kwetsbaar zijn ze, maar zonder het te beseffen. En de slang weet dat. Verborgen tussen de bladeren van een appelboom wacht hij tot hij kan toeslaan. Het kan meer en beter, hoger en groter, sist hij. Hij houdt Adam en Eva de appel voor en ze happen toe. En dan, opeens, zien ze, weten ze: dit is goed en dat niet, en de keus is aan mij.

**Vanaf dat moment verandert hun kwetsbaarheid:** die slaat naar binnen. Ze is niet meer sprankelend, niet meer ontroerend onbevungen. Ze toont zich niet langer aan de buitenkant, maar sist van binnen met woorden als 'schaamte' en 'schuld'. Er helpt geen lieve-moedertje aan. Nog voordat God hun vraagt 'waar ben je?' hebben ze de uitgang

van het paradijs bereikt. God zelf opent voor hen de poort. Maar voor ze de wereld intrekken maakt hij een warm jasje voor hen. 'Klederen van vellen', om hen te beschermen. Daar gaan ze, en God kijkt hen na.

**Dit is het begin van het verhaal van God en mensen:** liefde, strijd en kwetsbaarheid. En een warm jasje voor onderweg. Wat volgt is geschiedenis. Mensen die geloven dat liefde gaat over 'voor wat hoort wat'. Mensen die strijd opvatten als vechten tegen anderen in plaats van tegen de sissende stemmen in henzelf. Mensen die hun kwetsbaarheid verhullen achter grote woorden. Mensen die de schuld altijd neerleggen bij een ander. Totdat er een mens komt die zich het begin herinnert. Een mens die weet: liefde is eeuwig, strijd is groei en kwetsbaarheid is kracht. Hoe hij dat weet? God mag het weten. Maar ooit hoorde hij een stem die zei: 'Jij, kostbaar mens, bent mijn geliefde kind.' En vanaf toen was alles anders.

**Deze mens, Jezus is zijn naam, leeft en speelt en eet.** Hij verbergt zijn kwetsbaarheid nooit. Hij deelt zijn liefde royaal met anderen. Hij houdt niets voor zichzelf, omdat hij weet: er is genoeg! Hij is niet kwetsbaar uit naïviteit. Hij vertrouwt dat kwetsbaarheid en kracht samengaan. Maar alleen als ze gefundeerd zijn in de liefde.



foto Renata Barnhard

**En de mensen die hem ontmoeten zeggen: 'Deze man** laat ons zien hoe we bedoeld waren. Weet je nog? Zo open, zo helder. Zo liefdevol, kwetsbaar en sterk. O, mogen we zijn als hij, een kind van God.' Maar er zijn ook mensen die het niet kunnen verdragen. Zoveel liefde. Zoveel krachtige kwetsbaarheid. Ze bedisselen met sissende stemmen wanneer ze zullen toeslaan. Ze bieden hem nog een appel, maar als hij die weigert, doden ze hem.

**Wat volgt is geschiedenis. Er zijn mensen die Jezus** niet kunnen vergeten. Die zijn gezicht voor zich blijven zien. Die zijn zegenende handen voelen en zijn stem horen in hun ziel. Ze blijven over hem vertellen. En dan besluiten ze het op te schrijven. 'Waar zullen we beginnen?', vragen ze. 'Bij het allereerste begin van zijn leven', zegt de een. 'Nee, joh, nog voor zijn geboorte', zegt de ander. 'Bij de kwetsbaarheid', zegt de schrijver die



## alles in dit verhaal over kwetsbaarheid ademt liefde

het verhaal op zal schrijven. Ja, stemmen ze in, we beginnen bij de kwetsbaarheid natuurlijk. 'En dat er liefde was, maar dat het niet zonder strijd ging', fluistert iemand. Ze zijn even stil. Nee, dat weten ze maar al te goed.

**En dan denken ze erover na wat het meest kwetsbare is wat een mens kan bedenken.** Een oude vrouw zucht: 'Dat zijn moeder nog maar een meisje was.' Haar kleinkind klimt op haar schoot en zegt: 'En dat er een engel was die haar troostte: 'Wees maar niet bang. Ik ben bij jou.' Een jonge vader oppert: 'Dat zijn vader en moeder eerst op een lange reis moesten en dat de vader zijn vrouw voorzichtig op hun ezeltje tilde.' Een kind dat elke avond zoekt naar een veilig plekje om te slapen, zegt zachtjes: 'Ik denk dat hij werd geboren in een stal, omdat niemand plaats voor hem wilde maken.' Een stoere herder roept: 'De herders mogen het eerst op bezoek!' Waarna iemand die graag naar school was gegaan maar dat niet mocht, zegt: 'En dan komen er wijzen, die zo wijs zijn dat ze de weg kwijt zijn.' Een slim meisje vult aan: 'Dat komt doordat er geen richtingwijzers zijn in de woestijn. Ze moeten leren de ster te volgen!'

**De mensen zien het voor zich. En hoe vaker ze het aan elkaar vertellen, hoe meer ze het van binnen voelen: alles in dit verhaal over kwetsbaarheid ademt liefde.** En als ze dat voelen, vinden ze de moed om ook te vertellen over de strijd. 'Als strijd niet over liefde gaat, gaat die over macht', zegt een man die zelden iets zegt, alleen als hij echt niet kan zwijgen. Iedereen begrijpt wat hij bedoelt. En dus

gaat het verhaal ook over een koning die het kind wil doden, en het is verschrikkelijk. Maar de koning heeft het kind niet in zijn macht gekregen.

'Laten we het verhaal elk jaar opnieuw aan elkaar vertellen', zeggen de mensen. 'Zodat we niet vergeten dat het altijd gaat om liefde, strijd en kwetsbaarheid. Die drie. Maar dat de liefde de grootste is.' 'Zo is het goed', zegt de schrijver die alles heeft opgeschreven. 'Nu hebben we voor altijd een verhaal, als een warm jasje voor onderweg. Een jasje van God.' +

### Lied 527

*Uit uw hemel zonder grenzen  
komt Gij tastend aan het licht,  
met een naam en een gezicht  
even weerloos als wij mensen.*

*Als een kind zijt Gij gekomen,  
als een schaduw die verblindt  
onnaspeurbaar als de wind  
die voorbijgaat in de bomen.*

*Als een vuur zijt Gij verschenen  
als een ster gaat Gij ons voor,  
in den vreemde wijst uw spoor,  
in de dood zijt Gij verdwenen.*

*Als een bron zijt Gij begraven,  
als een mens in de woestijn.  
Zal er ooit een ander zijn,  
ooit nog vrede hier op aarde?*

*Als een woord zijt Gij gegeven,  
als een nacht van hoop en vrees,  
als een pijn die ons geneest,  
als een nieuw begin van leven.*

Huub Oosterhuis



foto CCO

## Allemaal kwetsbaar

Loïs zit op de bank met kleine Stella op schoot. Ze drinkt haar flesje. Thomas zet thee. Zusje Luna ligt te slapen. Het is stil in huis. Alles ademt rust.

**Maar zo begon het niet. Toen** Loïs dertig weken zwanger was kwamen de weeën, en opeens was alles anders. Een ambulance, onbekende artsen, apparaten en protocollen. Veel protocollen. 'Alsof je niets meer te zeggen hebt en volkomen afhankelijk bent van anderen die het beter weten dan jij', zegt Thomas. 'Al die weken dachten we dat we samen thuis zouden bevallen, op onze eigen manier', zegt Loïs. 'Maar opeens voelde niks meer als samen. Ging niets meer op onze manier. Tot ik merkte: mijn lichaam kan dit.'

**De eerste dagen na haar geboorte** lag Stella op de baby-IC van een academisch ziekenhuis, samen met acht andere kindjes. Het was een onvoorstelbaar moeilijke en tegelijkertijd indrukwekkende periode. Er was de nooit eerder gevoelde diepte van de angst. Het besef van niets anders kunnen dan hopen. Hopen als nooit tevoren. Er was de intense kracht van vader en moeder zijn. Er was

vertrouwen in de kundigheid en toewijding van artsen en verpleegkundigen. Alles en iedereen was erop gericht om Stella te laten leven. En Stella zelf? 'Ze is een vechtertje', zegt Loïs, 'Ooit zal het haar misschien kwetsbaar maken. Maar nu was het haar kracht.'

**Zusje Luna mocht één keer** komen kijken. Maar even mogen komen, betekende ook snel weer weg moeten. 'Dat was misschien wel het ergste', zegt Loïs. 'Nooit eerder voelde ik zo de pijn van het laten gaan van mijn kind.' 'Ja', zegt Thomas, 'maar vreemd genoeg hielp het om te zien dat de vrouw achter de balie in de hal ook huilde. Dat volkomen vreemden het verdriet van Luna en van ons meevoelden. Allemaal mensen die je daarna nooit meer ziet, maar met wie je op dat moment verdriet deelt. Ik voelde me zo verbonden.'

**Verbondenheid. Als er één ding** is dat doorklinkt in het verhaal

van Loïs en Thomas, is het dat. Natuurlijk, ze waren allemaal intens kwetsbaar. Stella, haar ouders, haar zusje, en haar opa's en oma's die er al die tijd niet bij konden zijn. 'Maar we konden elkaar vasthouden', zegt Thomas. En Loïs zegt: 'Ik voelde me al die tijd gedragen. Ik wist dat ik niet alleen was. Dat had ik nooit eerder zo gevoeld.'

**En nu? Er is plezier, warmte en** gezelligheid. Er zijn ook tranen. Soms onbestemd, soms door beelden die terugkomen, soms door vragen. Hoe zal het verdergaan? 'We zijn geen onbezorgde ouders meer', zegt Loïs, 'we zijn *allemaal* kwetsbaar geworden. Ons hele gezin.' Thomas beaamt het. 'En toch, het klinkt misschien gek, voel ik een enorme dankbaarheid. Het had ook anders kunnen gaan. Dat hebben we gezien op de IC. Voor ons viel het kwartje steeds de goede kant op. Zomaar. Ja, we zijn kwetsbaar. Maar steeds vaker ook dankbaar.' +



## We zaten op het bankje langs het fietspad bij het kleine oorlogsmonument, dichtbij het dorpje Loo.

**Een paar jaar geleden werd dit** geplaatst om twee jonge broers uit Groessen te herdenken. Zij waren in de dagen van de Slag om Arnhem door de Duitsers gefusilleerd toen ze afkwamen op een neergeschoten Duits toestel.

**Allebei waren we aan het fietsen** in het Rijnstrangengebied – ruimte, hoge luchten, water, vogels om ons heen, en in de verte het kerkje van Hoch-Elten, Duitsland al. Hij kwam van de andere kant gefietst. Of het goed was dat hij even bij mij kwam zitten – en we raakten zomaar aan de praat. Of we hier vaker fietsten, over de natuur in onze regio, de Liemers, over onze bezigheden, zelfs ineens persoonlijke dingen. Hij fietste

hier veel, hij hield van dit gebied. Had destijds bij de aanleg van de Betuwelijn als landschapsarchitect onderzoek moeten doen. Maar hij was in zijn werk te lang over grenzen heengegaan. Toen bij de hoge werkdruk plotseling het verlies kwam van één van zijn beste vrienden, was het misgegaan. Al maanden zat hij thuis. ‘Ik voel me net zo als het bordje hier langs de dijk aangeeft: ‘kwetsbaar gebied.’

**Eerst werd hier een grote elektriciteitslijn aangelegd**, met hoge masten. Toen was het nog officieel een stiltegebied, maar dat bordje werd weggehaald toen de Betuwespoorlijn kwam. De oorlog kwam erbij, dit monument. En nu wordt naast de spoorlijn ook aan de nieuwe

snelweg gewerkt, de doortrekking van de A15 van Ressen tot Zevenaar. ‘Geen wonder’, zei hij, ‘dat dit kwetsbaar gebied is. Zo ging het mij ook: het werd steeds drukker in mijn hoofd tot er iets knapte. Ik had jaren teveel van mijzelf geëist.’ Een therapeut ondersteunde hem. Hij ontdekte dat hij vroeger al het jongetje was dat het altijd goed moest doen. Wat hem vooral hielp was buiten zijn en vogels spotten. ‘Ik kan het iedereen aanraden, zeker in deze eindeloze coronamaanden: ga zoveel mogelijk naar buiten, ga de ruimte in, in weer en wind, voel je deel van een groter geheel, en alles wordt gerelativeerd.’

**Hij had de vogels ontdekt.** Een statief en groot fototoestel sleepte hij graag mee om in dit gebied eindeloos naar bijzondere exemplaren te kijken: de kramsvogel, de graspieper – ik had er nog nooit van gehoord – en die mooie rietzanger, de grote karekiet. ‘Voor het eerst kijk ik niet meer beroepsmatig naar dit gebied, maar zie ik verder. Ik onderga het landschap nu meer, de luchten, de vogels – en daar gaat zo’n ontspanning van uit. Zal ik je een paar foto’s laten zien?’

**Een klein cadeau, deze ontmoeting** in donkere dagen, in een tijd met zoveel zorgen, onzekerheid en de beperkingen van corona. Maar nog altijd met ruimte in het landschap rondom ons en de luchten erboven. +